

Formanden: Er der flere, der ønsker ordet? (Ophold).

Det ærede medlem fru Alvilda Larsen har ordet.

Alvilda Larsen: Jeg er meget forbavset over, at man ikke kan besvare mit spørgsmål. Det må jeg affinde mig med, men jeg vil i alt fald foreslå, at dette spørgsmål tages op til drøftelse i udvalget mellem anden og tredje behandling. Hvis udvalget så mener, at det ikke bør foretage sig noget, må mit parti gøre det.

Hermed sluttede forhandlingen.

Der foretoges først afstemning vedrørende forslag til lov om forlængelse af byggestøttelovgivningen.

Ændringsforslaget og lovforslagets tekst, således ændret, vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om ændring i lov om leje.

Ændringsforslagene nr. 1 og 2, § 1, således ændret, og § 2 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: I henhold til forretningsordenen går lovforslagene til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov vedrørende personlig skat til kommunen.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1923; fremsættelsen findes i tidenden sp. 3067).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ove Hansen: Det lovforslag, vi har til behandling her om ændringer i loven om personlig skat til kommunen, tror jeg at kommunalfolk vil hilse med tilfredshed. Forslaget skal jo i nogen grad ses i forbindelse med de ændringer, vi har foretaget i den kommunale valglov, hvorefter skatteansættelse ikke længere er en betingelse for stemmeret; men der er samtidig tale om at gennemføre en ajourføring af satserne i 1937-loven om personlig skat til kommunen. De satser, der findes i denne 1937-lov, er fremdeles gældende trods dyrtiden.

Efter loven kan der for købstædernes vedkommende tillades en nedsættelse for indtægter, der ligger mellem 1 300 og 1 600 kr., på indtil 90 pct. og for landkommunernes vedkommende en nedsættelse ligeledes på indtil 90 pct. for indtægter, der ligger mellem 1 000 og 1 300 kr., medens indtægter på henholdsvis 1 300 og 1 000 kr. og derunder kan nedsættes efter ligningsmyndighedernes skøn, men dog således, at skatteydelse ingensinde helt kan bortfalde.

Denne sidste bestemmelse har ofte, tror jeg, gennem længere tid været generende for kommunerne, idet det har været forbundet med forholdsvis store udgifter at indkassere de små skattebeløb. Ja, det er vel et spørgsmål, om ikke udgifterne ved inddrivelsen i visse tilfælde har oversteget de beløb, man har fået ind i skat. I den kommune, jeg bor i, havde man f. eks. i fjor 264 skatteydere, der skulle svare skat af en endelig indtægt på 50 kr. De 264 skatteydere skulle tilsammen betale 600 kr. i kommuneskat; skattekontoret skulle således udskrive 264 skattehæfter, og da vi har 10-ratesystemet, må vi regne med 2 640 indbetalinger, og et tilsvarende antal posteringer må også finde sted. Det er vist ingen god forretning for kommunen at indkassere disse 600 kr., fordelt på 264 skatteydere.

Efter det foreliggende lovforslag overlades det nu til kommunalbestyrelserne selv at afgøre, om man fortsat vil anvende de ligningsregler, man hidtil har anvendt, eller man vil have en ny ligningsskala, hvor 80 og 90 pct.s reglen bortfalder. Det bliver nu ene og alene kommunalbestyrelsen, der bestemmer, hvor stor nedsættelse man vil give, og på hvilke indtægter man vil give nedsættelse. For statsskatten er satserne jo ført à jour igennem de årlige lignings-

[Ove Hansen.]

love; en forsørger f. eks. uden børn skal således ikke svare skat af en indtægt under 3 600 kr., og noget lignende gælder den fælleskommunale indkomstskat.

Der er måske nogle, der vil hævde, at en ændring i ligningsskalaen med en fritagelse for meget små indtægter og en lettelse for små indtægter vil påføre kommunerne tab eller rettere sagt en ændring i byrdefordelingen. Jeg tror, at disse ændringer ikke vil blive særlig mærkbare, hvis man betragter de omkostninger, som er forbundet med inddrivelsen af de mange små skattebeløb, og dertil må føjes, at der her er tale om skatteydere, der overhovedet ingen skatteevne har; for manges vedkommende drejer det sig om skoleelever, studerende eller lignende.

Således som lovforslaget er udformet, giver det kommunerne en større beføjelse, end man hidtil har kendt, men selvom det står kommunerne frit for, om de vil bevare deres ligningsregler eller udarbejde nye, vil jeg oprigtigt håbe, at man benytter sig af den adgang, der gives til at udarbejde en mere tidssvarende ligningsskala, en skala efter formue og lejlighed, og jeg håber, at man ved en ændring af ligningsskalaen vil vise så megen forståelse, at de meget små indtægter helt fritages for at svare skat og de små indtægter får en tiltrængt lettelse.

Jeg vil gerne takke den højtærede indenrigs- og boligminister for det fremsatte lovforslag. Jeg kan på mit partis vegne give forslaget vor fulde støtte, og jeg håber, at det må få en velvillig og hurtig behandling, således at de nye bestemmelser om personlig skat til kommunene kan træde i kraft fra det kommende skatteår 1954—55.

Lorentzen: Da mit partis ordfører er forhindret i at være tilstede, skal jeg i hans sted fremsætte nogle bemærkninger.

Som anført i de bemærkninger, der ledsager såvel lovforslaget vedrørende personlig skat til kommunen som det følgende forslag på dagsordenen om ændring af loven om indkomstskat til Københavns kommune, skyldes lovforslagets tilblivelse stort set, at der nu er givet fri bane for at undlade beskatning af de mindre indkomster, efter at vi i afvigte december måned

har foretaget ændringer i den kommunale valglov, som går ud på, at det ikke længer er noget vilkår for at have valget, at man er ansat til kommuneskat. I modsætning til hovedstadsområdet — som det næste lovforslag, vi skal behandle, drejer sig om — bliver kommunerne tilsyneladende meget frit stillet med hensyn til, hvor grænsen skal sættes, og hvor langt skatten skal sættes ned. Jeg anser det for en meget væsentlig ændring, der her foretages i loven af 1937; jeg er næsten bange for, at det er berettiget at bruge et så stærkt udtryk som, at kommunerne får en næsten tøjlesløs frihed til at bestemme, hvilke folk der skal betale skat, og hvor meget de skal betale i skat, idet de nuværende grænser i loven af 1937 forsvinder, selvom jeg godt ved, at der i lovforslaget står, at der skal foreligge særlige årsager til nedsættelsen: sygdom, stor børneflokk o. s. v. Medens den højtærede indenrigs- og boligminister har kalkuleret provenutabet for hovedstadsområdet, har ministeren været så korrekt og forstandig at lade være at komme med nogen kalkule, for så vidt angår området udenfor hovedstaden, både med hensyn til, hvor mange personer det kommer til at dreje sig om, og med hensyn til, hvor store beløb der bliver tale om. Den højtærede minister er naturligvis i sin gode ret til at indtage det standpunkt, for et eventuelt skøn på dette område kunne ikke komme til at hvile på blot nogenlunde solide betragtninger.

Den højtærede minister har i fremsættelsestalen anført, at der også vil blive nogle besparelser. Hvis loven om nogle år kommer til behandling med forslag om nye ændringer og den højtærede indenrigsminister til den tid har samme navn som i dag, tror jeg, denne passus vil udgå, for jeg tror ikke på, at der vil blive een øres besparelse. På dette punkt mener jeg at være i overensstemmelse med — jeg ved ikke, om det er skattedirektøren i København, der har udtalt, at han ikke mener, det vil medføre nogen besparelse. Jeg tror heller ikke på, at det vil give nogen som helst besparelse; det eneste, jeg er sikker på, er, at det vil give et væsentligt provenutab mange steder i landet. I øjeblikket er progressionen jo ikke helt ringe, og mange af de mennesker, der i dag har ondt ved at betale den skat,

[Lorentzen.]

der er pålagt dem, vil måske have vanskeligt ved at forstå, at det skulle være rigtigt at gå til disse ændringer i loven.

Selvom vi nok ved, at der er kommunevalg den 2. marts, og selvom en eller anden — jeg mener naturligvis udenfor ministerbænkene — skulle finde, at dette lovforslag var godt at gå til valg på, må venstre sige klart og tydeligt, at vi finder, at ændringen betegner en farlig tendens. Desværre nærer vi ingen tvivl om, at denne vej, hvis den en gang er betrådt, stadigvæk vil blive udvidet og gjort bredere, og derfor kan vi ikke medvirke til lovforslagets gennemførelse i den skikkelse, den højtærede indenrigs- og boligminister har givet det.

Aksel Møller: Jeg vil gerne have lov til først at pege på, at baggrunden for de to lovforslag, som den højtærede indenrigs- og boligminister her har forelagt os til behandling, er den ændring, der har fundet sted i den kommunale valglov, hvorefter man ikke længere behøver at være skatteyder til kommunen for at få eller bevare kommunal valgret.

Ud fra de synspunkter, som den højtærede minister repræsenterer, er de forslag, der her foreligger, naturligvis en nøje konsekvens af den beslutning, som blev truffet ved ændringen af den kommunale valglov. Men set fra de synspunkter, som har hjemme andetsteds i salen, bl. a. dér, hvor jeg har min plads, er det nu ikke så helt selvfølgelig, at ophævelsen af forbindelsen mellem kommunal valgret og kommunal skat bør føre til det, der her foreslås: at en stor del af de kommunale skatteydere ikke længere skal svare nogen skat til kommunen. Man anfører jo almindeligvis, at både den fælleskommunale udligningsfonds beskatning og statsbeskatningen efterhånden er blevet lagt højere op. Man har vist ajourført, kan man nærmest sige, bundsatserne, således at man har sparet en del ganske små skatteydere. Men der er unægtelig også den forskel på statskatteyderne og de kommunale skatteydere, at statskatteyderen på anden måde bidrager til det offentlige; en stor del af den byrde, der påhviler borgerne i vort land, er jo indirekte skatter, og i den udstrækning, hvori et menneske overhovedet skal leve, undgår

han ikke at komme til at bære sin del af de offentlige byrder. Vender vi os derimod til kommunerne, er forholdet ingenlunde det, at kommunerne i vid udstrækning har indirekte afgifter.

De store kommuner, som driver deres egne værker, har det i nogen grad, men ud over landet er der ikke tale om, at man på samme måde kommer til at bidrage til en kommunes daglige økonomiske tilværelse ved at bruge de forskellige værkers produktion. Derfor er der efter min opfattelse principielt meget afgørende forskel på at være kommuneskatteyder og at være statskatteyder, og det forekommer mig at være et godt princip i demokratiet, at alle bidrager — selvom det kun er med et symbolsk bidrag — til opretholdelse af den økonomiske virksomhed i det samfund, hvorfra den pågældende får sine goder. Jeg er derfor principielt af den opfattelse, at det er en ulykkelig vej, vi er i færd med at betræde; den fører til, at flere og flere borgere i dette land kommer til at høre til den privilegerede klasse, som er undtaget fra at bære selv symbolske byrder.

Nu kan det naturligvis anføres, at det her drejer sig om meget små indtægter. Man har jo lidt svært ved at se, hvor små disse indtægter er, når det vedrører den lov, som her er til behandling, loven om personlig skat til kommunen. Man har lettere ved at operere med konkrete tal, når det drejer sig om det næste forslag på dagsordenen, som i virkeligheden drejer sig om det samme, men for Københavns, Frederiksbergs og Gentoftes vedkommende, hvor en fastlagt skala gør det forholdsvis enkelt at vurdere tallene. Men altså, stort set skulle man vel sige imod, at enten man boede i hovedstadsområdet eller udenfor, lå det beløb, hvortil den højtærede minister ville indrømme fuldstændig kommuneskattefrihed, omkring disse 1 500 kr.s skattepligtig indkomst. Det er jo et meget lille beløb, og det er klart, at forsåvidt dette lille beløb er udtryk for fattigdom, vil alle i dette høje ting være meget betænkelige ved at opretholde selv en meget beskednen byrde på de pågældende. Men såvidt jeg forstår vor skattelovgivning, findes der særlige regler, som undtager en væsentlig del af aldersrentenyderne fra den kommunale beskatning, især fra de stigninger, som har fundet

[Aksel Møller.]

sted; og såvidt jeg i det hele taget kender den økonomiske indtægtsfordeling i samfundet, er jeg tilbøjelig til at tro, at de indkomstkategorier, man her fritager, meget vel har skatteevne, og det kan blandt andet ses af den omstændighed, at der findes næsten ingen restanter i indkomstgruppen på 1 500 kr. og derunder. Det er folk, som er indstillet på at betale dette beløb — det er dog også et ganske begrænset beløb, der er tale om — til skattevæsenet; det forholder sig ikke med dem som med andre noget højere oppe i rækkerne, folk, som er beskattet så hårdt i forhold til deres indkomst, at risikoen for at blive skatterestant er større. Det taler efter min mening imod det forslag, som den højtærede minister her møder med, og der er også andre synspunkter, som taler imod.

Såvidt jeg forstår, er det den høje regerings tanke at forelægge et skattereformforslag for tinget. Der var egentlig ikke noget som helst urimeligt i, ja, det var vel egentlig loyalest overfor partierne og medlemmerne af dette høje ting, om man ventede med at foretage en ændring som den, man her bringer i forslag, indtil skattereformforslaget forelå. Det vil dog være ganske naturligt, at vi fik at vide, om vi er i færd med at købe katten i sækken, og om den udvikling, man her vil lukke døren op for, skal fortsættes gennem de skattereformforslag, regeringen kommer med. Det er klart, at det vil gøre vort syn på denne sag anderledes.

I samme øjeblik man er klar over, at denne ændring kun har til hensigt at hæve den bundgrænse, som i dag for den egentlige beskatnings begyndelse til kommunerne ligger for hovedstadens vedkommende på 1 000 kr. og for købstad- og landkommunerne vedkommende i muligheden for nedsættelser udover de 70 pct., med 80—90 pct., henholdsvis i by og på land indenfor ganske beskedne indtægtsintervaller, i samme øjeblik man er klar over, at det kun drejer sig om at føre dette à jour, så det nogenlunde svarer til den økonomiske udvikling, der har fundet sted i vort land siden 1943, da man sidst pillede ved disse satser — ja, så vil der ikke indenfor det konservative folkeparti være betænkeligheder i samme udstrækning, som der vil være det ved at

gå med nu, før vi ved, hvad regeringen vil med hensyn til den kommunale beskatning.

Det er det spørgsmål, jeg gerne vil stille den højtærede indenrigsminister: Er meningen her andet og mere end en ajourføring, som lægger de hidtil gældende satser sådan nogenlunde så højt op, som pristalsudviklingen kræver? Det kunne jeg for mit vedkommende godt lide at få besked på. Efter at man har kappet forbindelsen mellem vælgerne og skattepligten, er stillingen den, at vi ikke vil modsætte os, at den egentlige symbolske beskatning bortfalder, selvom vi mener, det er indledningen til en uheldig udvikling. Men om vi vil gå videre, må i høj grad afhænge af, hvilke planer regeringen er i stand til at redegøre for med hensyn til den kommunale beskatning fremover.

Regeringen søger i sit lovforslag at bryde med et princip i den gældende lov om skat til kommunen. Dette princip i den gældende lov har jeg forstået på den måde, at der for ganske beskedne indtægters vedkommende — og loven nævner udtrykkeligt, hvilke indtægtsintervaller der er tale om, forskellige for bykommuner og landkommuner — kan tillades en større nedsættelse end den, der almindeligvis benyttes ifølge loven.

Jeg vil da tillade mig at spørge den højtærede minister, hvorfor man ikke nøjes med at stille forslag om en ændring i disse intervaller, men går til det, der efter min mening er et betydelig mere vidtgående skridt, nemlig at overlade til kommunerne uden nogen som helst begrænsning selv at fastsætte den minimumsbeskatningsgrænse, som de ønsker at operere med. Det forekommer mig, at et svar på dette spørgsmål ville kunne kaste noget lys over de synspunkter, som den højtærede indenrigsminister formentlig allerede er i færd med at danne sig med hensyn til den fremsatte lovgivning på dette område.

Dertil kommer en ting, som jeg synes har nogen interesse i denne forbindelse, og det er så lykkeligt, at vi har finansministeren tilstede, så at man måske kan få svar på det med det samme. Om nogle dage skal udskrivningsloven fremsættes; agter den høje regering at foretage nogen forandring for skalaens vedkommende med hensyn til det grundbeløb, hvorfra udskrivningen

[Aksel Møller.]
 skal begynde? Det er, såvidt jeg husker, 2 000 kr. for statsskattens vedkommende og sådan noget som 2 500 kr. for den fælleskommunale udligningsfonds vedkommende, alt i skattepligtig indkomst. Er det meningen, at man vil foretage nogen forandring her? Det er svært at bedømme den skattepolitik, regeringen agter at føre, når man får forslagene forelagt sådan stykkevis. Det forekommer mig, at det ville være af stor værdi, om man fik et svar på dette spørgsmål ved denne første behandling.

Jeg kan altså ikke love den høje regering nogen særlig velvillig tilslutning til det lovforslag, der her foreligger. Vi er villige til at forhandle om det i et udvalg, vi er villige til at give afkald på det, vi i gamle dage kaldte den symbolske skat, men så snart man går til at bryde med det princip, at den ekstraordinære nedsættelse kun kan finde sted indenfor visse intervaller, må den høje regering regne med, at vi vil være skeptiske med hensyn til, om dette lovforslag bør føres igennem i det høje ting.

Axel Sørensen: Set på baggrund af den ændring, der nu er foretaget i den kommunale valglov overfor en bestemt kategori af vælgere, var det vel rimeligt, at man ajourførte loven om skat til kommunen på enkelte punkter. Det sker i det foreliggende lovforslag ved en ændring i § 9, stk. 3. I den gældende lov er bestemmelsen den, at kommuneskat af indtægter under 1 300 kr. i købstæderne og under 1 000 kr. i landkommunerne kan nedsættes efter kommunalbestyrelsens frie skøn, dog således, at skatteydelsen ingensinde helt kan bortfalde. Det ændres ved det foreliggende lovforslag til, at kommunalbestyrelsen kan bestemme, at skatteindtægter, der ligger under en af denne fastsat grænse, ikke skal beskattes. Det vil i realiteten sige, at den såkaldte symbolske kommuneskat på nogle enkelte kroner eller mindre helt kan forsvinde.

Det er min tro og mit partis stilling, at i realiteten har man kun tab rent administrativt ved opkrævning af de små skattebeløb. De påfører udgifter ved beregning, journalisering o. s. v., som overstiger skattens provénu.

Udover dette forslag til ændring er der endvidere stillet forslag om, at kommunalbestyrelserne får bemyndigelse til selv at finde den rette skattefrihedsgrænse. Tidligere ærede ordførere har talt om dette forslags betydning, og mit parti ønsker, at kommunalbestyrelserne, kommunaledelserne i det hele taget, har en vis fri ret, som jeg synes man ikke i altfor høj grad skal begrænse fra folketingets side.

Vi er enige i, at skatten bør bortfalde for de ganske små indtægter, hvor der er tale om så ringe skattebeløb, at det ikke engang kan betale sig at opkræve dem. Men om det vil være rigtigt, som det er foreslået i lovforslaget, at ophæve enhver begrænsning iøvrigt for nedsættelser, mener vi må nærmere overvejes, idet det jo kan være et spørgsmål, om der ikke herved vil opstå for stor ulighed mellem de forskellige kommuner, fra den ene købstadkommune til den anden, fra den ene landkommune til den anden.

Udfra disse betragtninger vil vi gerne i et kommende udvalg stille os velvilligt til en drøftelse af retningslinierne for en ajourføring i hele spørgsmålet om skat til kommunen.

Alfred Jensen: Det må siges, at ændringer i lovgivningen om personlig skat til kommunen er hårdt tiltrængt. Det er jo ikke et spørgsmål, der først er kommet frem nu, efter at den kommunale valglov er blevet ændret, det har faktisk været et problem gennem flere år. Derfor hilser den kommunistiske gruppe med tilfredshed forslag af den art, der foreligger til behandling i dag.

Jeg ser sådan på det, at det her ikke alene drejer sig om, at kommunerne skal undlade at opkræve skattebeløb, der er så ringe, at det på grund af administrationsomkostningerne er en tvivlsom forretning for kommunen at opkræve dem, men også om, at man vil foretage en ajourføring af selve skalaen, hvad man jo får mulighed for ved det forslag, der her er til behandling.

Jeg forstod då også den socialdemokratiske ordfører sådan, at han regnede med, at kommunerne ville udnytte de muligheder, der her blev givet dem, til at gennemføre en lettelse af beskatningen på de laveste indkomster. Hvis man udnytter de muligheder, der er tilstede, må det vel få

[Alfred Jensen.]

den virkning, at kommunerne får et provenutab. Det skal naturligvis dækkes ind på den ene eller den anden måde, og det mest enkle er vel, at man forsøger at dække ind over hele den resterende del af skatteyderne. Det vil forekomme mig urimeligt, hvis man for at få gennemført en sådan lettelse for de laveste indkomster foretager en forhøjelse for mellemindkomsterne, og hvis der ikke sker andre ændringer end dem, der foreslås her i ministerens forslag, ser jeg ikke rettere, end at der må blive en forhøjelse for mellemindkomsterne. Hvis man vil undgå det, og det vil jeg tro man kan, må man også afskaffe den begrænsning, der er tilbage med hensyn til tilladelsen til at forhøje indtægterne de 40—50 pct., der er nævnt. Det kan ikke blive stående, hvis man ikke vil påføre mellemindkomsterne en større skattebyrde. Jeg er vel klar over, at der er grænser for, hvor meget man med heldig virkning kan forhøje de største indkomster. Her kommer jo nemlig retten til at fradrage betalt skat i den skattepligtige indkomst til at virke ind. Alligevel vil jeg tro, at der findes en margin her, der gør det muligt, når man laver en sådan ændring, at drage omsorg for, at mellemindkomsterne ikke kommer til at betale mere i skat, men hvis man vil nå frem til det, ser jeg ikke rettere, end at man bliver nødt til at pille ved den sidste procentsats i loven. Jeg er naturligvis ikke i stand til at påvise, hvor stor en margin der er mellem den hjemmel, der er til at forhøje indkomsterne, og det, der bliver tilbage, når skattefradragsretten virker fuldt ud.

Jeg vil anmode udvalget om at undersøge de muligheder, der måtte være her, så at tinget under alle omstændigheder kan være orienteret om, i hvor høj grad det vil være muligt at lægge en del af den kommunale skattebyrde over på de større indkomster. Det haster vel nok, men jeg vil tro, at man alligevel i ministeriet vil være i stand til i den tid, der er tilbage, at foretage de undersøgelser, der er nødvendige.

Mit parti agter at stille ændringsforslag til forslaget om personlig skat til kommunen.

Vi stiller os altså velvilligt til de to lovforslag, men vi ønsker, at der skabes sikkerhed for, at mellemindkomsterne ikke kommer til at betale mere i skat, end de nu betaler. Efter vor opfattelse burde man nå frem til en lettelse også i den kommunale skattebyrde, men vi er klar over, at det vil være vanskeligt at løse dette spørgsmål, uden at man samtidig rører ved statsskatte-loven.

Søren Olesen: Dette lovforslag giver kommunerne en udvidet adgang til selv at bestemme over, hvilket minimumsbeløb der bør være skattepligtigt, og det er vel tænkeligt, at man nu, når man skal til at fastsætte dette, da også vil foretage visse ændringer i ligningsskalaen iøvrigt for at få fordelt det større eller mindre tab, der bliver her, på en ganske bestemt måde på de øvrige skatteydere.

Nu skal jeg ikke gentage det, der er blevet sagt, men jeg vil dog nævne et forhold, der her gør sig gældende. Hvis dette lovforslag skal træde i kraft til 1. april, er der ikke lang tid for kommunerne til at finde ud af, hvilke nye bestemmelser man eventuelt vil indføre i skattevedtægten.

I 1937, da denne lov blev vedtaget, indkaldte man i mange amter kommunalbestyrelserne for at drøfte en vis fælles fremgangsmåde ved udarbejdelsen af de nye skattevedtægter. Der var dengang sat en frist fra udgangen af februar til den 1. november for indsendelsen af disse nye skattevedtægter til amtsrådet, men denne gang bliver det en meget kort frist, idet der kun bliver ca. en måned for kommunerne til at få revideret disse skattevedtægter og få dem godkendt af amtsrådet. Der bliver altså meget lidt tid til at foretage denne revision, og jeg mener, det ville være heldigt, om den kunne foretages noget grundigere, idet det neop vil kunne gøre, at kommunerne får en vis ensartethed i deres

[Søren Olesen.]

vedtægter og ligningsskalaer, medens det ellers kan blive noget tilfældigt, hvordan den enkelte kommune lægger sin ligning til rette. Jeg vil gerne bede den højtærede minister udtale sig om, hvad han mener der kan gøres for at skabe en vis ensartethed og for at skabe den nødvendige forhandling kommunerne, amtsrådet og indenrigsministeriet imellem.

Indenrigs- og boligministeren (Kjærboel): Jeg takker de ærede ordførere, som har udtalt velvilje overfor dette lovforslag, men jeg undrer mig noget over, at det ærede medlem hr. Lorentzen og ikke mindst det ærede medlem hr. Aksel Møller nærer en så besynderlig angst for det kommunale selvstyre. Ikke mindst sidstnævnte ærede medlem, forekommer det mig, har dog haft en meget fremtrædende stilling indenfor det kommunale selvstyre i en meget stor kommune, og forventelig inden altfor længe skal han have en tilsvarende stilling i samme kommune. Forholdet er jo det, at lovforslaget overlader til de enkelte kommuner selv at bestemme, hvor langt de vil gå, og derfor synes jeg, det er urigtigt, at man i et tilfælde som dette er angst for det kommunale selvstyre.

Det ærede medlem hr. Aksel Møller var inde på betragtninger af lignende karakter som dem, det ærede medlem var fremme med, da vi i efteråret reviderede valgloven: forbindelsen mellem den kommunale valgret og skattepligten. Jeg sagde dengang, at jeg ikke kunne anerkende den umiddelbare betragtning, at for at have valgret skal man også i alle tilfælde uanset indtægterne have skattepligt. Det ærede medlem hr. Aksel Møller nævnte, at der faktisk ikke var skatterestanter mellem de mindrebemidlede, de egentlig fattige, men det siger ikke andet, end at de pågældende anstrenger sig for at betale disse for dem sikkert ret betydelige beløb for at bevare deres adgang til at stemme ved kommunalvalgene.

Det ærede medlem hr. Aksel Møller spurgte, om det var meningen at gennemføre andet end en ajourføring. Jeg vil hertil gerne sige, at det må blive kommunernes sag. Vil de nøjes med en ajourføring, kan de gøre det, og vil de gå videre, kan de, hvis dette lovforslag vedtages, gøre det.

Det er altså et spørgsmål, som jeg ikke uden videre kan svare på.

Jeg forstod på det ærede medlem hr. Axel Sørensen, at han var noget reserveret og egentlig usikker med hensyn til, hvorledes kommunerne enkeltvis ville tage på spørgsmålet, og var bange for, at der kunne opstå en vis ulighed mellem kommunerne. Det var et spørgsmål, som det ærede medlem ønskede at få drøftet i udvalget. Jeg vil gerne sige, at det er spørgsmål, der kan tales om, og jeg er iøvrigt selvfølgelig villig til at medvirke ved det arbejde, der skal udføres i det ønskede udvalg.

Jeg vil gerne sige til det ærede medlem hr. Søren Olesen, at der jo er forskel på nu og 1937. Dengang lavede man hele loven om, medens der nu kun er tale om selve skatteskalaen. Iøvrigt er jeg enig med det ærede medlem hr. Søren Olesen i, at det haster med at få dette lovforslag gennemført, og jeg vil trods al reservation håbe på, at man i dette høje ting vil medvirke til at få det gennemført så hurtigt som muligt.

Finansministeren (Kampmann): Det ærede medlem hr. Aksel Møller stillede mig et direkte spørgsmål om den kommende udskrivningslov, og jeg forstod, at et hurtigt svar ville øve en vis indflydelse på det ærede medlems og hans partis stillingtagen til dette lovforslag. Jeg skal derfor prøve at formulere et svar på stående fod.

Det ærede medlem spurgte mig, om vi i den kommende udskrivningslov for staten — jeg forstod i og for sig også, at det gjaldt udskrivningsloven for den fælleskommunale skat — ville ændre de nuværende minimumsgrænser for skattepligtens indtræden. Det ærede medlem nævnte, at grænsen for statsindkomsts-katten var 2 000 kr. Jeg må dog tilføje, at den er højere, idet hertil skal lægges det personlige fradrag; det bliver mellem 3 000 og 4 000 kr., alt efter om man er forsørger eller ikke-forsørger, og hvor man bor. For den fælleskommunale skat er grænsen 1 500 kr. for ikke-forsørgere og 3 600 kr. for forsørgere. Hvad angår disse grænser, kan der måske endnu blive tale om en beskedent ajourføring, men ikke om nogen principiel ændring; jeg forbeholder mig dog ret til at rette skalaen af i bunden. Der vil dog ikke blive tale om noget meget stort fremstød opad i indkomst-

[Finansministeren.]

klasserne ved fremsættelsen af udskrivningsloven.

Jeg vil gerne knytte et par bemærkninger til de udtalelser, det ærede medlem fremsatte om den kommunale beskatning, som har en ret nøje sammenhæng med statsindkomstbeskatningen. Dette lovforslag er et led i de almindelige bestræbelser dels for at undgå at opkræve indkomstskat af skatteydere, som har en meget lille indtægt, således at skatten, selvom den, som det ærede medlem siger, er symbolsk, dog kan være en byrde, dels for at opnå en forenkling og en teknisk besparelse indenfor skatteforvaltningen.

Der har dels fra denne talerstol, dels i pressen lydt røster om, at vi faktisk er ved at gå den vej, at en mindre og mindre del af befolkningen svarer skatterne og en større og større del af befolkningen slipper fri. Jeg vil benytte lejligheden til at konstatere, at det ikke er tilfældet. Tværtimod er der i dag en langt større del af befolkningen, der betaler indkomstskat såvel til staten som til den kommunale udligningsfond og til kommunen, end i årene før den sidste verdenskrig. Det, der skete, var, at i 1940—41 ændredes reglerne for skattepligtens indtræden til staten og udligningsfondens. Derefter er der på grund af pengenes faldende værdi, på grund af at indtægterne er stigende, ikke i realbeløb, men i pengebeløb, en større og større del af befolkningen, der har fået skattepligt. Det har vi prøvet at bøde på ved statsindkomstbeskatningen og den fælleskommunale beskatning, men har ikke kunnet gøre det ved den kommunale beskatning, fordi vi havde reglen i den kommunale valglov om, at hvis der ikke betaltes skat, bortfaldt valgretten. Det er nu ændret, og det er i nøje konsekvens deraf, at der sker en ændring i den kommunale skattelov.

Til støtte for denne påstand vil jeg nævne et par tal. Sammenligner vi antallet af skatteydere med den samlede befolkning over 18 år med fradrag af gifte kvinder — det er nogenlunde det potentielle antal personer, der kunne være skatteydere, idet jeg dog indrømmer, at der kunne være nogle yngre, der kom med — var der før krigen ud af 1 000, der kunne blive skatteydere, 658, der betalte indkomstskat til

staten. Dette tal steg og steg og nåede sit maksimum i 1948—49 med 898, altså en meget stærk stigning. Det er på grund af de ændringer, der er sket i lovgivningen, i dag faldet til 705, men vi ligger stadig på et punkt, hvor antallet af indkomstskatteydere til staten forholdsvis er højere end før krigen.

Tager vi den fælleskommunale udligningsfond, var tallet før krigen 570, og på maksimum var det 898. Nu er det gået ned til 798. Nedgangen her har altså ikke været så stor, men vi ligger stadig højere end før krigen.

Tager vi antallet af opholdskommuneskatteydere — og det har aktuel interesse i dag — var tallet før krigen 951, medens det i dag er 1 047. Det vil sige, at selvom vi tager hensyn til befolkningstilvæksten, er der i dag 10 pct. flere kommunale skatteydere end før krigen. Det, der er tale om ved dette lovforslag, er netop, som det ærede medlem var inde på, en ajourføring. Der er ikke tale om en væsentlig ændring i progressionen eller lignende, men om at fritage en række indtægter, som før krigen var fri for at betale kommunal indkomstskat, for nu at betale den.

Det har været drøftet, om der vil opnås nogen besparelse herved, og det ærede medlem hr. Lorentzen var her fremme med en udtalelse af skattedirektør Christophersen. Nu er det ikke således, at skattedirektøren har sagt, at der ingen besparelse ville komme. Han har sagt, at man skulle påse på ikke at overvurdere denne besparelse. Han er vel — måske ubevidst — nervøs for, at man skal overvurdere den; da det er ham, der skal præstere besparelsen, er der ikke noget at sige til, at han tager forsigtigt på spørgsmålet.

Jeg vil ikke mene, at det provenutab, der vil komme, og som ikke kan beregnes for kommunerne udenfor hovedstaden, men som for hovedstadskommunerne er beregnet til 1,3 mill. kr., vil gå lige op med besparelsen. Jeg skulle mene, at nogle hundrede tusinde kroners besparelse vil der komme. Den vil sikkert ikke komme direkte frem på budgetterne, for samtidig vokser befolkningen, og der kommer flere skatteydere, men takten i udgiftsstigningen vil sagtne noget som følge af denne lov.

Det ærede medlem hr. Aksel Møller var

[Finansministeren.]

inde på, at der måtte være en forskel mellem, hvordan vi begrænsede skattepligten til staten og udligningsfondens og skattepligten til opholdskommunen. Det er jeg helt enig med det ærede medlem i, men denne forskel vil stadig være tilstede. Til staten og udligningsfondens var det stort set det normale, at to trediedele af skatteyderne betalte denne skat. Sådan bør det blive igen, og det stiler regeringen også efter i første omgang. Med hensyn til opholdskommunen mener vi, at vi må ned på samme niveau som før krigen. Det ærede medlem hr. Aksel Møller sagde også, at de kommunale skatteydere ikke på anden måde betalte til kommunen. Heroverfor vil jeg for det første anføre, at de, som det ærede medlem sagde, betaler prisen for gas og elektricitet, dernæst får kommunerne en vis andel i forlystelsesaftgifter o. lign., og endelig betaler de gennem de kommunale ejendomsskatter. Der er ikke tvivl om, at en væsentlig del af disse skatter væltes over på lejerne, hvorigennem disse betaler til kommunen. Men det afgørende for os indenfor socialdemokratiet er ikke, om de betaler i det hele taget, men om indtægten er så stor, at der er noget at tage af. Vi mener, at hele argumentationen med det symbolske beløb i og for sig er et dække for at tage en skat af de mindste indtægter for som følge deraf også at tage noget større skat af indtægterne, der ligger derover.

Det ærede medlem hr. Aksel Møller mente, at der nok var en række større indtægter end dem, der var nævnt her på omkring 1 500 kr., som ville blive fri for at betale skat, idet der gjaldt visse nedslagsregler for statsindkomstbeskatningen. Det er rigtigt, at de skatteydere, som omfattes af nedslagsreglerne, kan have noget større indtægter, men det er ikke rigtigt at fremstille det, som om alle de, der er fri for at betale skat, omfattes af disse regler. Det kan man undersøge i et udvalg, hvor stor en del det er. Det er en meget væsentlig part af skatteyderne, der ikke falder ind under disse nedslagsregler.

Endelig har man været inde på den tanke, om vi ikke kunne vente med at gennemføre disse bestemmelser, til skattereformforslagene kom, hvori de kunne indgå. Selvom skattereformforslagene forhåbentlig snart

kan fremsættes, venter vi dog alle, at de skal underkastes en grundig og langvarig, forhåbentlig ikke for langvarig, behandling her i tinget, men hvis vi skulle vente med disse bestemmelser til da, kunne de ikke få gyldighed for det kommende skatteår. Jeg har fået mange henvendelser, og jeg ved også, min kollega indenrigs- og boligministeren har fået mange henvendelser fra kommunerne om meget hurtigt at søge gennemført de her foreslåede bestemmelser, så de kan tages i brug allerede for det kommende skatteår. Jeg håber, at man vil tage disse ønsker til følge ved sagens behandling, således at kommunerne kan få ændret ligningsskalaen i bunden. Det behøver ikke, som det ærede medlem hr. Søren Olesen frygtede, at tage lang tid eller godkendes nogen steder; hvis man ved, hvordan man kan gøre det, kræver det kun eet møde een aften.

Lorentzen: Jeg skal kun vende tilbage til mit begrænsede område. Den højtærede indenrigs- og boligminister mente, at det ærede medlem hr. Aksel Møller ville få megen frihed, men den frihed er nu ikke så forfærdelig stor, for i hovedstadsområdet er der egentlig ikke nogen frihed på samme måde som i de øvrige kommuner. Jeg mener, at den store frihed kan misbruges.

Jeg var glad for at høre det ærede medlem hr. Axel Sørensen netop på en fuldtud saglig måde fremhæve det vanskelige punkt. Det er i og for sig ikke de 1 300 kr. eller de 1 000 kr., det gælder, det kan man vel forhandle sig tilrette om; nej, det vanskelige punkt er, at man ændrer hele § 9, stk. 3, fra 1. til 4. punktum. Det er faren, og hvis den højtærede indenrigs- og boligminister ikke vil være med til at ændre signaler på dette punkt, tror jeg, jeg tør spå, at hans lovforslag vil få en krank skæbne her i det høje ting.

Aksel Møller: Ak ja, den højtærede indenrigs- og boligminister udtalte overraskelse over, at jeg var betænkelig ved det kommunale selvstyre, som han nu udstyrede kommunerne med. Jeg håber, at han allerede har suget tilstrækkelig erfaring og næring af den bemærkning, det ærede medlem hr. Lorentzen fremsatte. Den højtærede minister siger, med blikket rettet mod det kommunale

[Aksel Møller.]

valg, som han altså er sikker på, at jeg vinder på Frederiksberg den 2. marts, at jeg til den tid skal indtage en fremtrædende stilling i denne kommune, men det bliver altså i en kommune, hvor den højtærede indenrigsminister ikke har tænkt at foreslå nogen udvidelse af det kommunale selvstyre; jeg går dog ud fra, at det ikke skyldes den omstændighed, at jeg har med den kommune at gøre, og medens altså den højtærede minister er villig til at vise mig den største tillid udenfor hovedstadssamfundet, er hans tillid til mig begrænset i hovedstadssamfundet.

Jeg er bange for, at det allerede her ved denne forhandling klart er blevet tilkendegivet, at den højtærede indenrigsminister følger videregående formål med det selvstyre, som han nu vil give kommunerne på dette område. Da vi hørte den højtærede finansminister give en redegørelse for, hvad man tilsigtede med dette forslag, noterede jeg, at den højtærede finansminister sagde: ja, det var rigtigt, at det kun drejede sig om en ajourføring. Jeg lyttede til den højtærede indenrigs- og boligministers svar på det samme spørgsmål, men han sagde: ja, om det bliver mere end en ajourføring, det ved jeg ikke; det er jo kommunerne, der selv skal bestemme det.

Det viser efter min mening, at der i det departement, der har med kommunerne at gøre, er et åbent blik for, hvad dette kan bruges til — ud fra et socialdemokratisk synspunkt, naturligvis.

Der må den højtærede minister undskylde, men det er et af de vigtigste problemer, som vi må have klarlagt fuldstændigt, før dette lovforslag kan forlade det høje folketing. Jeg er overmåde forhandlingsvillig, så længe man forhandler om, hvorvidt de satser, der står i den gældende skattelovgivning, er tidssvarende eller ikke tidssvarende; men at ville prøve på at indføre nye principper eller bryde med gamle ved sådan et stykke lapperi på den kommunale skattelov, som der her er tale om, vil ikke være rigtigt, når det er blevet bebudet os, at den høje regering tænker at fremsætte et skattereformforslag. Vi har dog allesammen lov til at mene, at disse ting må ses i sammenhæng.

Efter den højtærede finansministers mening var de indtægter, som det her drejer

sig om at fritage for kommuneskat, så små, at det dels ikke kunne betale sig at opkræve skatten, dels, formoder jeg, blev de anset for at være de pågældende en særlig stor byrde. Ja, jeg ved nu ikke, hvordan man kommer til den opfattelse, at denne byrde skulle være særlig meget større end den, de andre satser repræsenterer. Det er en progressiv beskatning, det drejer sig om, og de indtægter på i dag 1 000 kr. og efter lovforslaget 1 500 kr. for hovedstaden og formentlig samme størrelsesorden for det øvrige land tilkendegive efter min mening ikke skatteevnen hos de pågældende. Hvad er det for mennesker? Er ikke langt de fleste af disse unge mennesker, hvis skattepligtige indkomst, altså efter alle fradragene, ligger på de ca. 1 500 kr. eller deroptil, og som så har en meget betydelig skatteevne sammenlignet med den, der er forsørger? Derfor mener jeg, det vil være meget naturligt — og jeg forstod på den højtærede finansminister, at det vil der også kunne blive tale om — at vi i udvalget får en statistisk kortlægning af, hvilke samfundsgrupper det egentlig er, som i dag må nøjes med en skattepligtig indkomst på ca. 1 500 kr.

Jeg skal i anledning af finansministerens meget interessante redegørelse for antallet af skatteydere gøre den bemærkning, at i København er skatteydernes antal da i alt fald faldende, og endvidere skal jeg sige, at det afgørende er jo i og for sig ikke — men jeg forstod ikke rigtig den tanke, som var afgørende for den højtærede minister — at man måtte tilbage til det antal skatteydere ud af tusinde, som man havde før verdenskrigen. Hvorfor må man det? Disse tal er vel i og for sig lige så meget udtryk for en tilfældig situation dengang, som de tal, vi har i dag, er udtryk for en udvikling, der tilfældigt har haft den virkning på skattestatistikken, som tilfældet har været. Det, vi må se på, er at finde en rimelig skatteevne, der er stor nok til at bære den mindste skattebyrde, som vi i dette land vil pålægge borgerne.

Finansministeren (Kampmann): Det ærede medlem hr. Aksel Møller var nu inde på, at de, der blev fritaget for skat af en indtægt under 1 500 kr., var unge mennesker; i det ærede medlems første indlæg

[Finansministeren.]

var der tale om de gamle, om dem, der fik fradrag. (*Aksel Møller*: Det var også unge mennesker!). Ja, men det er netop det, at unge mennesker og alle andre, som har 1 500 kr. i skattepligtig indtægt, får ikke noget fradrag. I disse tilfælde er altså 1 500 kr. den effektive grænse. Der er sikkert ikke tale om unge mennesker alene; f. eks. kan der være tale om enlige personer, enlige kvinder. For mig er der ingen tvivl om, at en person, der kun har 1 500 kr. i indtægt, ikke har noget som helst tilovers til at betale direkte skat med. Det er det, der er det afgørende.

For det andet spørgsmåls vedkommende havde det ærede medlem hr. Aksel Møller ikke helt forstået tallene, og det er også altid vanskeligt nøjagtigt at få rede på tal, der nævnes fra en talerstol. Men det vil fremgå af folketingstidende, at naturligvis havde jeg ført det samlede antal à jour. Min sammenligning gjaldt stigningen i befolkningstallet og i antallet af skatteydere, og det, jeg konstaterede, var, at stigningen blandt skatteydere, der svarer skat til kommunerne, var langt større, godt 10 pct. større, end stigningen i de befolkningsgrupper, der kunne svare skat. Det afgørende i dette lovforslag er at få disse 10 pct. fjernet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Ove Hansen: Jeg skal foreslå, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af loven om indkomstskat til Københavns kommune m. m.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1919; fremsættelsen findes i tidenden sp. 3067).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Heising: Dette lovforslag slutter sig både med hensyn til sin motivering og sit saglige indhold nøje til det forslag, vi netop har behandlet, lovforslaget om ændring i lov vedrørende personlig skat til kommunen. Men da der jo for de tre hovedstadskommuner, Københavns, Frederiksberg og Gentofte kommuner, gælder særlige regler for udskrivning af kommuneskat, har et særligt lovforslag været nødvendigt.

Efter den temmelig langvarige debat, der blev ført under dagsordenens forrige punkt, skal jeg indskrænke mig til nogle få bemærkninger, da de to lovforslag jo reelt drejer sig om det samme.

Jeg vil give udtryk for, at mit parti er enig med den højtærede indenrigs- og boligminister i, at de gennemførte ændringer i den kommunale valglov, efter hvilke udøvelsen af den kommunale valgret ikke længere er betinget af, at man er pålignet skat, har gjort det naturligt at fritage indtægter under en vis grænse for at skulle svare kommuneskat. Dette er det principielle i det foreliggende lovforslag, medens de øvrige foreslåede ændringer til skatteskalaen blot skal sikre en passende aftrapning, sådan at bratte spring i beskatningen for indtægter mellem 1 500 kr. og 4 000 kr. undgås.

Jeg vil gerne betone, at dette lovforslag ikke kan siges at rumme virkelige realitetsændringer med hensyn til den kommunale beskatning. Vi er klar over, at sådanne realitetsændringer, om de skal komme, må behandles i forbindelse med spørgsmålet om en gennemgribende skattereform. Men vi ser sådan på det, at det her drejer sig om en tiltrængt og naturlig revision af bundgrænsen for kommunal beskatning. De 800 kr., som i dag er bundgrænsen, kan jo ikke være noget helligt og urørligt beløb. Det er vel berettiget at tro, at dersom den kommunale valglov ikke havde indeholdt bestemmelsen om, at kommunal valgret var betinget af skatteansættelse, så var denne bundgrænse forlængst blevet revideret.

Vi mener, at der ligger en meget stærk motivering for dette lovforslag deri, at erfaringerne fra vore kommuner viser, at administrationsomkostningerne ved opkrævning af meget små skattebeløb let kommer til at overstige de skattebeløb,